

*Лазарєв В.В., к.ю.н., доцент
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків*

ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ “НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА”

Розроблення концептуальних підходів до національної безпеки, а також її інформаційного складника в Україні ускладнюється відсутністю єдиних поглядів у суспільстві на деякі базові цінності, інтереси та цілі. Існують також суттєві розбіжності між центром і регіонами щодо розуміння їх змісту.

Багато також розбіжностей у трактуванні основних понять безпеки між політичними партіями й течіями, практиками і науковцями у сфері державного управління.

Концепція безпеки в концентрованому вигляді являє собою систему офіційно прийнятих принципових поглядів держави і суспільства на цінності та інтереси, на способи і механізми захисту від потенційних та

реальних загроз. Тобто успіх політики держави визначальною мірою залежить не лише від того, наскільки однозначно сформульовані та сприймаються суспільством національні цінності, інтереси та цілі, а й від чіткого розуміння обраних чи можливих шляхів, засобів, методів і способів їх реалізації у процесі державного управління національною безпекою.

Поняття “національна безпека” належить до самостійної (наочно і функціонально) духовно-моральної та матеріальної реальності в житті країни, де забезпечується захищеність, екзистенціальний порятунок соціуму (людини, нації, держави).

В Україні поняття “національна безпека” набуло широкого значення в останні кілька років. Окрім цього, розуміння цього поняття різними верствами населення значно різняться. Здебільшого національну безпеку пов’язують лише з діяльністю спецслужб, ототожнюють із обороною держави тощо. Це справді так, у сучасному світі гарантії нацбезпеки досі забезпечуються силою чи погрозою застосування такої сили, і військова могутність є одним із чинників сили держави. Проте не слід відкидати й те, що дедалі більшого значення набувають економічні, політичні, морально-етичні та інші, не силові аспекти забезпечення національної безпеки.

Проблеми національної безпеки стоять сьогодні у центрі уваги більшості цивілізованих країн світу, міждержавних утворень та громадських об’єднань. Причиною такої уваги стало саме глобальне середовище безпеки, що сьогодні містить значну кількість загроз і викликів найрізноманітнішого характеру.

Таким чином, національна безпека – поняття, що охоплює більш широку сферу державного життя, а не тільки ту, що відокремлена завісою таємності та є винятково прерогативою так званих “компетентних” органів. Отже, ми можемо стверджувати, що наразі у вітчизняній науковій думці дедалі більше уваги приділяється до розуміння такої юридичної категорії, як “національна безпека”. Проте єдиний підхід до визначення відсутній, оскільки він включає різні аспекти забезпечення національної безпеки. Саме тому, ми можемо зазначити, що “національна безпека” є юридичною категорією, що включає комплекс різнобічних заходів, що мають на меті забезпечення і підтримання належного рівня правопорядку і безпеки у державі.